

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-педагогічної
роботи та розвитку

С.М. Кваша

« 20 » червня 2022 р.

РОЗГЛЯНУТО І СХВАЛЕННО:

на засіданні вченої ради
ННІ енергетики, автоматики і
енергозбереження
Протокол № 6 від 17 червня 2022 р.
Директор ННІ

В.В. Каплун

на засіданні кафедри автоматики та
робототехнічних систем
ім. акад. І.І. Мартиненка
Протокол № 43 від 30 травня 2022 р.
Завідувач кафедри

В.П. Лисенко

« 30 » травня 2022 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА

ПЕДАГОГІЧНОЇ (АСИСТЕНТСЬКОЇ) ПРАКТИКИ

(назва навчальної дисципліни)

Рівень вищої освіти третій освітньо-науковий рівень

Галузь знань 15 «Автоматизація та приладобудування»

Спеціальність 151 «Автоматизація та комп'ютерно-інтегровані
технології»

Освітньо-наукова програма «Автоматизація та комп'ютерно-інтегровані
технології»

Гарант ОНП: професор каф., д.т.н., професор Шворов С.А.

Розробники: зав. каф., д.т.н., професор Лисенко В.П.

професор каф., д.т.н., професор Никифорова Л.Є.

(посада, науковий ступінь, вчене звання)

Київ – 2022 р.

1. ОПИС ПРАКТИКИ

Галузь знань, спеціальність, освітньо-наукова програма, освітній ступінь	
Галузь знань	15 Автоматизація та приладобудування
Спеціальність	151 Автоматизація та комп'ютерно-інтегровані технології
Освітньо-наукова програма	Автоматизація та комп'ютерно-інтегровані технології
Освітній ступінь	Доктор філософії
Характеристика навчальної дисципліни	
Вид	Педагогічна (асистентська) практика
Загальна кількість годин	120
Кількість кредитів ECTS	4
Форма контролю	Залік
Показники педагогічної (асистентської) практики	
Рік підготовки	3
Семестр	5

ВСТУП

Програма педагогічної (асистентської) практики здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії визначає зміст і організаційно-методичні засади проходження педагогічної практики аспірантами.

Педагогічна (асистентська) практика в системі вищої освіти на третьому освітньо-науковому рівні є одним із етапів професійної підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії (далі – аспіранти) до науково-педагогічної діяльності і має за мету сформувати професійно-педагогічні компетентності щодо здійснення освітнього процесу у закладах вищої освіти.

Програма педагогічної асистентської практики розроблена на основі Закону України «Про вищу освіту», у відповідності до Постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах)» від 23.03.2016 р. № 261, з урахуванням вимог «Положення про педагогічну практику аспірантів Національного університету біоресурсів і природокористування України» (2016 р.). Робоча програма педагогічної (асистентської) практики здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії розроблено проф. В.П. Лисенком та проф. Л.Є. Никифоровою.

1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ПРАКТИКИ

1.1. **Метою** педагогічної (асистентської) практики аспірантів є формування системи компетентностей майбутніх науково-педагогічних працівників, здатних здійснювати аналіз стану та перспектив розвитку сфери освіти спеціальності 151 Автоматизація та комп'ютерно-інтегровані технології, створювати та впроваджувати новий зміст освіти та новітні методики (технології) навчання.

1.2. Основними **завданнями** педагогічної асистентської практики є:

- закріплення і поглиблення теоретичних знань, отриманих під час навчання в аспірантурі;
- набуття досвіду проведення усіх форм організацій освітнього процесу і видів навчальних занять у закладах вищої освіти;
- поглиблення та застосування фахових знань у розв'язанні конкретних педагогічних завдань практики;
- інтеграції науково-дослідної та педагогічної діяльності практикантів;
- розвиток професійно-педагогічних здібностей на основі досвіду практики.

1.3. Процес проходження педагогічної асистентської практики скерований на формування у аспірантів наступних компетентностей або їх елементів:

СК6. Здатність здійснювати науково-педагогічну діяльність у вищій освіті.

1.3.1. Компетентності, пов'язані з проведенням **навчальної** роботи:

- здатність до проведення різних форм організації освітнього процесу (навчальних занять, самостійної роботи, практичної підготовки, контрольних заходів);
- здатність до організації і проведення різних видів навчальних занять (лекцій; практичних, семінарських, лабораторних, індивідуальних занять; консультацій).

1.3.2. Компетентності, пов'язані зі здійсненням **методичної** роботи:

- здатність до педагогічного аналізу проведення різних форм організації освітнього процесу та різних видів навчальних занять;
- здатність до розробки навчально-методичного забезпечення різних форм організації освітнього процесу;
- здатність до використання сучасних освітніх технологій під час проведення різних видів навчальних занять.

1.3.3. Компетентності, пов'язані зі здійсненням **наукової** роботи:

- поглиблення знань із спеціальності, за якою аспірант проводить дослідження;
- набуття універсальних навичок дослідника, зокрема, усної та письмової презентації результатів власного наукового дослідження;
- здатність до застосування сучасних інформаційних технологій у науковій діяльності.

1.3.4. Компетентності, пов'язані з проведенням **організаційної** роботи:

- здатність здійснювати різні види педагогічної комунікації, вибирати і конструювати зміст, форми, методи і засоби виховної, позааудиторної, профорієнтаційної роботи тощо.

1.4. Очікувані **результати** навчання.

РН2. Вільно презентувати та обговорювати результати досліджень, наукові та прикладні проблеми автоматизації біотехнічних об'єктів та комп'ютерно-інтегрованих технологій державною та іноземною мовами, кваліфіковано відображати результати досліджень у наукових публікаціях у провідних міжнародних наукових виданнях.

РН9. Організувати і здійснювати освітній процес у сфері автоматизації та комп'ютерно-інтегрованих технологій, його наукове, навчально-методичне забезпечення, розробляти і викладати спеціальні навчальні дисципліни у закладах вищої освіти.

Після проходження практики аспіранти повинні **знати**:

- основні форми організації і планування освітнього процесу у закладах вищої освіти;
- дидактичні принципи проведення усіх видів навчальних занять у закладах вищої освіти;
- документи, що регламентують і відображують зміст освіти у вищій школі;
- сучасні форми і методи здійснення освітнього процесу, скерованого на формування компетентностей здобувачів вищої освіти;
- форми і методи контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти;
- види навчально-методичного забезпечення освітнього процесу і вимоги до них;
- форми і методи виховної (позааудиторної, профорієнтаційної) роботи з молоддю.

Аспіранти повинні **уміти**:

- визначати мету і завдання різних видів навчальних занять, добирати відповідний зміст, форми, методи і засоби освітньої взаємодії зі здобувачами вищої освіти;
- застосовувати різні форми і методи освітньої взаємодії з урахуванням специфіки спеціальності 151 "Автоматизація та комп'ютерно-інтегровані технології" і рівень освіти;
- застосовувати сучасні освітні технології, зокрема, інформаційно-комунікаційні та інтерактивні;
- розробляти навчально-методичні матеріали до курсу, що викладається;
- здійснювати контроль знань і умінь здобувачів вищої освіти;
- організовувати різні форми виховної (позааудиторної, профорієнтаційної) роботи з молоддю.

2. Організація проведення практики

2.1. Згідно з навчальним планом Університету педагогічна

асистентська практика проводиться для аспірантів четвертого року навчання спеціальності 151 "Автоматизація та комп'ютерно- інтегровані технології ". Обсяг практики становить 4 кредити ЄКТС (120 год.).

2.2. Проведення педагогічної асистентської практики передбачає три етапи:

- початковий;
- основний;
- заключний.

3.3.1. На **початковому** етапі практикант повинен:

- з'ясувати функції, мету, завдання практики;
- ознайомитися з місцем і програмою практики;
- скласти індивідуальний план проходження практики;
- ознайомитися з організаційною, навчально-методичною та науковою роботою кафедри, нормативно-правовими актами, що регламентують організацію освітнього процесу в Університеті;
- відвідати заняття провідних НПП кафедри і факультету.

3.3.2. На **основному** етапі практики практикант повинен:

- укласти розгорнуті плани-конспекти занять, обговорити їх з науковим керівником/керівником практики від кафедри;
- підготувати необхідні методичні матеріали для проведення занять;
- провести на належному науково-методичному рівні заняття згідно індивідуального плану;
- взяти участь у засіданнях кафедри, наукових семінарах (конференціях).

3.3.3. На **заключному** етапі практикант повинен:

- підготувати звітні матеріали за підсумками проходження практики і надати керівнику практики з метою перевірки та оцінювання;
- захистити результати практики у встановленому порядку.

2.3. Організатором та базою проходження практики є кафедра, за якою закріплений аспірант.

2.4. Загальне керівництво педагогічною асистентською практикою

аспіранта покладено на завідувача кафедри, за якою закріплений аспірант.

2.5. Безпосереднє керівництво педагогічною асистентською практикою, науково-методичне консультування та контроль за проходженням практики аспіранта здійснює науковий керівник/керівник практики від кафедри, який:

- добирає тематику занять та академічні групи для проведення педагогічної практики;
- надає методичну допомогу практиканту у плануванні та організації навчальної взаємодії;
- контролює роботу аспіранта, відвідує його заняття та інші види роботи зі студентами, здійснює заходи щодо усунення недоліків у організації практики;
- оцінює роботу аспіранта і готує відгук про його роботу під час проходження практики.

3. Форми та методи контролю. Підведення підсумків практики

3.1. До захисту практики здобувачем вищої освіти ступеня доктора філософії подаються наступні документи:

- 1) звіт з педагогічної практики аспіранта;
- 2) календарний графік проходження практики;
- 3) календарний план виконання індивідуального завдання педагогічної практики;
- 4) відгук наукового керівника про проходження педагогічної практики.

Звіт про підсумки практики, що містить виклад проведеної під час практики роботи, зокрема: перелік проведених навчальних занять, методичної роботи, виховних (позааудиторних, профорієнтаційних) заходів практиканта, перелік відвіданих занять, тощо.

Розроблені плани-конспекти занять (не менше однієї лекції, одного семінарського і одного лабораторного занять).

Аналіз одного з відвіданих занять викладачів або інших аспірантів (лекції, семінарського, лабораторного заняття).

Підготовлені дидактичні матеріали, наочні засоби навчання (презентації), матеріали, що ілюструють використання інформаційно-комунікаційних та інтерактивних технологій під час проведення занять (кількість, назва, теми).

3.2. Документація подається керівнику практики в строки згідно з затвердженим планом роботи.

3.3. До захисту практики допускаються здобувачі вищої освіти ступеня доктора філософії, які у повному обсязі виконали індивідуальний план практики і надали пакет документів, передбачених Програмою.

3.4. Результати практики та її захист оцінюються на підставі наданих звітних документів.

4. Критерії оцінювання роботи аспірантів-практикантів

I. Рівень науково-методичної підготовки:

- рівень фахових знань і методики викладання фахових дисциплін;
- знання теоретичних основ планування освітнього процесу, обліку та контролю знань та умінь студентів у закладі вищої освіти;
- знання нормативно-правових актів та службової документації, уміння працювати з науковими першоджерелами для вирішення завдань практики;
- обґрунтованість планування видів навчальних занять: усвідомлення освітніх цілей і завдань; доцільність змісту, форм і методів роботи зі студентами; творча інтерпретація інноваційних педагогічних технологій;
- оформлення методичних розробок занять і виховних заходів відповідно до дидактичних вимог;
- уміння цілеспрямовано спостерігати та аналізувати різні форми навчально-виховної роботи зі студентами;
- ґрунтовність самоаналізу (власної педагогічної діяльності) та аналізу роботи колег.

***II. Рівень сформованості системи професійно-педагогічних умінь і
якість викладацько-педагогічної діяльності аспіранта-практиканта:***

- відповідність лекційних, практичних, семінарських, лабораторних, індивідуальних занять сучасним дидактичним вимогам до навчальних занять у закладах вищої освіти;
- володіння методикою організації та проведення різних видів діяльності зі студентами;
- ефективність застосування та творча інтерпретація інноваційних педагогічних технологій;
- якість підготовки, організації і проведення заходу виховного (профорієнтаційного) спрямування.

Оцінка за знання та уміння аспіранта, сформовані під час педагогічної (асистентської) практики заноситься до відомості лише після здачі та захисту звіту.

«відмінно» – звіт оформлено відповідно до зазначених вище вимог; відповіді на захисті повні, правильні, логічні та послідовні, самостійні;

’ «добре» – звіт оформлено відповідно до зазначених вище вимог; відповіді на захисті з деякими неточностями, але логічні ті послідовні;

«задовільно» – звіт оформлено відповідно до зазначених вище вимог із несуттєвими недоробками; відповіді на захисті достатні, з деякими неточностями у змісті та логіці побудови, виконувалися з допомогою викладача, колег, конспектів тощо;

«незадовільно» – звіт оформлено відповідно до зазначених вище вимог із несуттєвими недоліками; відповіді невірні, необґрунтовані (табл. 1).

Таблиця 1

Бальна шкала оцінювання за кредитно-модульною системою

Оцінювання	незадовільно	задовільно	добре	ВІДМІННО
у 100 балів	0-59	60-73	74-89	90-100

Якщо аспірант був відсутнім на заняттях педагогічної (асистентської) практики – до захисту звіту не допускається.

Якщо аспірант був відсутнім па заняттях практики через поважні причини (хвороби – за наявності медичної довідки), він може отримати індивідуальне завдання від наукового керівника (за погодженням із завідувачем випускової кафедри).

6. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Законодавчі і нормативні документи

1. Закон України «Про освіту».
2. Закон України « Про вищу освіту» .
3. Про затвердження Концепції розвитку педагогічної освіти: Наказ МОН України від 16 липня 2018 р. № 776.
4. Про особливості запровадження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 29 квітня 2015 року № 266: Наказ МОН України від 06 листопада 2015 р.№ 1151.
5. Про затвердження Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах): Постанови Кабінету Міністрів України від 23.03.2016 р. № 261.
6. Про затвердження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти: Постанова Кабінету Міністрів України від 29 квітня 2015 р. № 266.

Рекомендована література

1. Педагогічне проєктування в сучасній освіті: дидактичний і виховний аспект : кол. моногр. / за заг. ред. Пушкарьової Т.О. Київ : ТОВ НВП «Росток А. В.Т.», 2021. 124 с.
https://reicst.com.ua/asp/issue/view/monograph_teachers_2021
2. Климова К. Я. Культура спілкування як елемент педагогічної майстерності

- викладача закладу вищої освіти // Науковий часопис НПУ імені М.П.Драгоманова. Серія 16. Творча особистість учителя: проблеми теорії і практики: збірник наукових праць / Ред. кол.: Н. В. Гузій (відп. ред.). Вип. 31 (41). К. : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2019. 131 с. С. 76–79.
3. Методика викладання у вищій школі: Навчальний посібник /В. В. Каплінський. Вінниця: ТОВ «Ніланд ЛТД», 224 с. URL: <http://www.kspu.edu/FileDownload.ashx/F.pdf?id=1cce4002-ce8d-4991-809ff0fcd3d3994b>
 4. Теорія і методика викладання в вищій школі. Конспект лекцій з навчальної дисципліни [Електронний ресурс]: навч. посіб. для підготовки докторів філософії очної форми навчання, які навчаються за спеціальністю 133 – «Галузеве машинобудування» / КПІ ім. Ігоря Сікорського; уклад.: І. О. Казак. Електронні текстові дані (1 файл: 1,37 Мбайт). Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2018. 116 с.

Інформаційні ресурси

1. Болонська декларація [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.mon.gov.ua/education/higher/bolon/
2. Загальні відомості про вищу освіту в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.mon.gov.ua/education/higher/higher
3. Методи навчання та їх класифікація // Сайт «Osvita.Ua» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://osvita.ua/school/theory/780/>
4. Нагаєв В. М. Методика викладання у вищій школі [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://moskalik.at.ua/kurs_lekziy/mmmvzv.doc
5. Нормативно-правова база наукової діяльності у вищих навчальних закладах [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.mon.gov.ua/index.php/ua/diyalnist/nauka/naukova-diyalnistu-vishchikh-navchalnikh-zakladakh/4688>

6. Сайт «Аспірант України» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://mi/intranet/aspirant.com.ua/>
7. Теорія та методика навчання фундаментальних дисциплін у вищій школі [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://dspace.oneu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/1488/1/Особливості,%20проблеми%20та%20шляхи%20активізації%20самостійної%20роботи%20студентів.pdf>
8. Спільна декларація міністрів освіти Європи "Європейський простір у сфері вищої освіти". URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_525
9. Рівні вищої освіти та наукові ступені. URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/vishaosvita/rivni-vishoyi-osviti-ta-naukovi-stupeni>
10. Сучасна освіта. Методи навчання та їх класифікація. Сайт «Osvita.Ua». URL: <http://osvita.ua/school/method/780/>
11. Про вищу освіту: Закон України №1556 – VII//Відомості Верховної Ради України /№37-38/ стр.2716, ст.2004. - [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>
12. Проект Концепції розвитку освіти України на період 2015-2025 років. – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://mon.gov.ua/ua/pr-viddil/1312/1390288033/1414672797/>
13. Красовська О.Ю. Інтернаціоналізація вищої освіти в умовах глобалізації світового освітнього простору / О.Ю. Красовська. – [Електронний ресурс]– Режим доступу: www.irbis-nbuv.gov.ua/.../cgiirbis_64.exe?